

Waarheen in het leerlingenvervoer?

Jeroen Peters

Even voorstellen

- Jeroen Peters – specialist leerlingenvervoer en jurist.
- Ondersteun gemeenten, laatste jaar o.a. Zaanstad, en geef veel traingingen
- Vragen etc.: Llv-jpc@proton.me

Waarheen in/met het leerlingenvervoer?

- Leerlingenvervoer in de vorm van aangepast vervoer staat onder druk.
- Veel negatief in de pers, lange reistijd, niet op tijd, onvoldoende chauffeurs etc.
- TK: Motie aangenomen om een plan op te stellen ter verbetering van het leerlingenvervoer voor de zomer 2026 rapportage over voortgang.
- Maar moeten we ook niet weer eens gaan kijken of we wel het vervoer doen wat moet volgens wet en jurisprudentie?

Wettelijk kader

- Leerlingenvervoer is een vervoervoorziening van de woning naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school (dts).
- Wat is een school?
- Wat is een toegankelijke school?

Levensbeschouwelijke richtingen in het leerlingenvervoer

Start leerlingenvervoer

- 1920 – Lager onderwijswet – recht op vergoeding als de gewenste school verder dan 4 km is.
- Alleen over lager onderwijs (6-12 jaar)
- Alleen gedacht aan denominatie (geloofsovertuiging) eigenlijk alleen katholiek en protestants-christelijk onderwijs (bij PC ook diverse richtingen)
- Deze basis is in 100 jaar nauwelijks veranderd!
- Kabinet Jetten – art. 23 Grondwet blijft in stand.

Levensbeschouwelijke richtingen

- Leerlingenvervoer is van de woning naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school.
- Dat wil zeggen de dichtstbijzijnde school van een richting.

- Hoe zit het dan anno 2026 met richtingen?
- Wet meer ruimte voor nieuwe scholen
- Uitspraak Zaanstad

Sinds 2014: Hoe hoor je de richting van een school te bepalen?

- ECLI:NL:RVS:2014:1118 (Waalwijk) & ECLI:NL:RVS:2014:1119 (Loon op Zand)
- *“De Afdeling derhalve van oordeel dat het college bij de beantwoording van de vraag of een verschil in richting of van een modaliteit binnen een richting bestaat, in beginsel moet uitgaan van de richting van een school zoals deze is geregistreerd in de BRIN. Indien al aanleiding bestaat te twijfelen aan de juistheid van de registratie van de richting in de BRIN, is de minister het aangewezen orgaan om onderzoek naar de juistheid van de registratie te doen.”*
- *Voor bepalen van de richting moet je de BRIN-registratie weten en die is te vinden bij DUO.*

DUO scholenbestanden

- Kijk bij DUO op de volgende websites:
- https://duo.nl/open_onderwijsdata/primair-onderwijs/scholen-en-adressen/
- https://duo.nl/open_onderwijsdata/voortgezet-onderwijs/adressen/

Wet meer ruimte voor nieuwe scholen

- Van kracht sinds 2020 (voortgezet onderwijs) en 2021 (basisonderwijs)
- Richting niet meer van belang bij stichten school.
- DUO – vraagt de richting op bij de stichting (daar is nog wat overleg met OCW en DUO over geweest)
- Ongeveer de helft van de nieuwe scholen (dus niet de verzelfstandigingen van dislocaties) zijn Islamitisch.
- Evaluatie 2026 – nauwelijks effecten op het leerlingenvervoer (maar het is niet nagevraagd bij gemeenten in de omgeving)

Welke richtingen kent DUO?

- Algemeen-Bijzonder
- Antroposofisch (Vrije school)
- Evangelisch
- Evangelische broederschap
- Gereformeerd
- Gereformeerd vrijgemaakt
- Hindoeïstisch
- Islamitisch
- Joods (2 scholen in Amsterdam)
- Openbaar
- Protestants-christelijk
- Reformatorisch
- Rooms-Katholiek

Maar wat kent DUO nog meer als richting?

- Bijzonder (?????)
 - Gereformeerd vrijgemaakt / Eva
 - Samenwerking Opb. PC.
 - Samenwerking Opb. RK.
 - Samenwerking PC, RK
 - Samenwerking PC, RK, Alg. Bijz.
-
- Conclusie het goed bepalen van de richting is niet eenvoudig.

Hoe zit het nu met de richting van een dislocatie of nevenvestiging?

- Zaanstad ECLI:NL:RVS:2025:2335
- Centrale vraag is “Hoe bepaal je de richting van een dislocatie?”
- Heeft de wet “Meer ruimte voor nieuwe scholen” hierin nog verandering gebracht, want op basis van die wet hoef je geen richting te hebben bij een schoolstichting.

Uitspraak RvS

- Voor richting moet je kijken hoe de school is geregistreerd bij het ministerie – Brin registratie
- Verwijzing naar eerdere uitspraken van 2 april 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1118, en 13 maart 2019, ECLI:NL:RVS:2019:782
- RvS: Dislocatie kan geen andere grondslag hebben dan de hoofdlocatie.

Richting in het onderwijs

- Voor stichten van scholen niet meer van belang.
- In de maatschappij maar beperkt van belang
- Maar nog steeds van groot belang in het leerlingenvervoer.
- Helaas bij wet- en regelgeving van het Ministerie hier geen aandacht voor.

Nieuwe richting/onderwijssoort?

Wetsvoorstel Europese school

- Consultatie Wetsvoorstel juridische borging Europese school PO
- In de Wpo een nieuw type school, namelijk Europese school
- 1 school in Den Haag
- Voor kinderen van werknemers van Europese instellingen

- Geen aandacht voor gevolgen LLV!

Geen Brin geen school en
wel Brin is school???

Klopt de vuistregel?

- Geen Brin geen school en wel Brin is school???
- Brin = Basisregistratie instellingen, de code die aan scholen wordt gegeven door Duo-Cfi.

School in België – geen Brin

- Geen school je hoeft er dus geen leerlingenvervoer naar toe te kennen.
- Tenzij je het in de verordening hebt opgenomen (Zeeuws-Vlaanderen)
- Procedure Beekdaelen – 2 uitspraken Raad van State

Aanvraag school in België afgewezen

- ECLI:NL:RVS:2024:618 (Rb: ECLI:NL:RBLIM:2021:9724).
- Gem. Beekdaelen – II. gaat in België naar school en internaat.
- Scholen in België vallen niet onder de omschrijving van school in de verordening (want vallen niet onder de genoemde wetten).

Uitspraak RvS

- Verklaring deskundige (van ouder) dat er in de regio in Nederland geen passende scholen zijn en op een reguliere middelbare school onherroepelijk tot uitval zal leiden.
- Rechtbank is het met de gemeente eens dat er geen recht is op LLV.
- RvS: Er moet een nieuw besluit worden genomen, waarin wordt meegenomen dat er geen scholen in Nederland beschikbaar zijn.
- Tweede uitspraak in 2026

Beekdaelen 2026 - vervolg

- ECLI:NL:RVS:2026:1043: Ook al valt een school in België niet onder het begrip school als er geen passende school in Nederland te vinden is moet je op basis van de hardheidsclausule het vervoer toekennen.
- Conclusie: in de grensregio's zal je goed moeten onderzoeken of er wel een school in Nederland dichterbij beschikbaar is.
- Ook al is er geen Brinnummer kan het wel onder leerlingenvervoer vallen.

Hoe zit het met een school
met een Brinnr.

Zijn het wel scholen?

- De scholen waarheen LLV gaat moeten vallen onder de drie wetten: Wpo, Wec en Wvo 2020.
- Maar ook met een Brinnummer kan je ook onderwijs geven dat niet onder deze wetten vallen.
- B3 particulier onderwijs
- B4 internationale scholen
- MBO/HBO?universiteit

ECLI:NL:RBNHO:2025:14558 (Heemstede)

VoVo

- Centrale vraag is de Amsterdam International Community School (AICS) in Amsterdam een school volgens de verordening LLV?
- Rechtbank: *De AICS is een B4 geregistreeerde school. Dit zijn internationale scholen, gericht op kinderen van expats of tijdelijk verblijvende gezinnen. Ze bieden onderwijs in een andere taal (meestal Engels) en volgen internationale curricula. Gelet op het voorgaande valt de AICS dan ook niet onder de Wpo en is de Verordening in het onderhavige geval niet van toepassing.*

Particuliere scholen (B3)

- Vallen niet rechtstreeks onder de wetten van het leerlingenvervoer.
- Hebben wel een Brin-nummer
- Staan niet in de DUO bestanden (zijn te vinden bij de onderwijsinspectie).
- Vallen niet onder een samenwerkingsverband passend onderwijs.
- Vallen mijn inziens daarmee ook niet onder het leerlingenvervoer

Case: Maupertuus

- *Maupertuus is een particuliere school voor kinderen met leer- en/of ontwikkelingsproblemen (bv autisme). Op Maupertuus wordt tegemoet gekomen aan de onderwijsbehoeften van leerlingen, waar dat in het regulier of speciaal onderwijs onvoldoende is gebeurd of niet mogelijk was.*
- Mooi initiatief
- Vanuit een SWV daarom ook leerlingen daarheen, met financiering vanuit SWV
- Onderwijsinspectie: foei, dat mag niet, geen geld van de overheid naar particulier onderwijs!

Casus Maupertuus & leerlingenvervoer

- Regulier bekostigd onderwijs mag dus geen leerlingen uitbesteden aan particulier onderwijs.
- Hiermee valt ook de grondslag onder het leerlingenvervoer naar particulier onderwijs weg.
- Volgend vraagstuk: Hoe zit het met onderwijs op een zorglocatie??

Onderwijs & Zorg

Onderwijs op een zorglocatie

- (Te) veel kinderen volgen geen onderwijs op een reguliere schoollocatie.
 - Wachtlijsten Gespecialiseerd onderwijs
 - Wachtlijsten jeugdhulp
 - Er is geen passend onderwijs
 - Etc.
- Hierdoor toename van aantal kinderen op zorglocaties zoals zorgboerderijen.
- Op diverse van deze locaties is een onderwijsaanbod, is dan leerlijnenvervoer van toepassing?

Ja, dat kan (heel soms)

- Als de zorglocatie door het samenwerkingsverband passend onderwijs is benoemd als een OPDC (Orthopedagogisch-didactisch centrum). Bij mij weten 1 in Nederland.
- Of
- Het is opgenomen in de verordening – casus Zaanstad

Casus Zaanstad

- Nieuwe verordening per 1 januari 2026 – basis VNG modelverordening, maar wel met (veel) aanpassingen, waaronder OZA.
- Aan de omschrijving van school is OZA toegevoegd, als vierde categorie (na Wpo, Wec en Wvo 2020).
- In de verordening verder uitgewerkt

Zaanstad Artikel 15 Onderwijs-zorg arrangement

- Vervoer naar een locatie waar een onderwijs-zorgarrangement plaatsvindt, kan onder leerlingenvervoer vallen; een vervoersvoorziening kan worden toegekend als aan de volgende voorwaarden is voldaan:
 - a. de locatie is door het samenwerkingsverband passend onderwijs erkend als een specifieke locatie voor een onderwijs-zorg arrangement;
 - b. de locatie is een andere locatie dan de school waar een leerling van afkomstig is; en
 - c. de locatie wordt door het college bekostigd als onderwijs-zorg arrangement op basis van de Jeugdwet.

Nee

- Een zorglocatie is geen school, heeft geen Brin-nummer dus geen leerlingenvervoer
- Ja, maar het is een dependance van school X.

Dependance op zorglocatie

- Reguliere school heeft een dependance op een zorglocatie
- Dependances kennen geen stichtingsprocedure en kunnen zonder goedkeuring van het Rijk worden gestart.
- School krijgt geen extra bekostiging voor huisvesting etc.
- Zorglocatie wordt bekostigd uit andere wet dan onderwijswet (Jw, Wlz, of Zvw)

Dependance op zorglocatie

- Soms heeft het wel een Brin-nummer, maar dat is verkregen omdat de onderwijsinspectie daar een nummer aan heeft toegevoegd om er te kunnen inspecteren.
- Dan nog steeds geen formele locatie voor onderwijswetgeving.
- Dus geen leerlingenvervoer, eventueel wel vervoer mogelijk o.b.v. de andere wetten.

Eindconclusie over schoollocatie

- Het is mogelijk om diverse “scholen” niet onder het leerlingenvervoer te laten vallen, maar het zal altijd maatwerk vallen.
- De vuistregel over Brin-nummer is niet altijd juist.
- O ja, het is naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school, maar waar vandaan eigenlijk?

Woning

Woning

- De plek waar de leerling structureel verblijft
- Volgens jurisprudentie tenminste twee nachten per week.
- Hoe zit bij crisis?
- Hoe zit het bij een jeugdhulplocatie?

Tijdelijk verblijf buiten de gemeente

- In het spraakgebruik crisisregeling
- VNG-modelverordening:
 - Max. 6 weken
 - Al een vervoersvoorziening
 - Op zelfde school blijven zitten
 - Bedoeling weer terug naar gemeente
- In de praktijk vaak niet passend

Crisisregeling: max. 6 weken

- De gemeente waar de leerling vandaan kwam blijft max. 6 weken verantwoordelijk voor het vervoer naar school.
- Termijn 6 weken is meestal te kort om terug te kunnen, doordat onderzoek etc. nog niet is afgerond.
- Daarom hebben sommige gemeente de termijn verlengd:
 - Hilversum tot de zomervakantie
 - Zaanstad 6 maanden

Motie in de Tweede Kamer

- Ken altijd leerlingenvervoer toe bij een crisisuithuisplaatsing.
- Heeft het niet gehaald, maar kan weer aan de orde komen, zeker als er schrijnende verhalen in de pers komen.

Na de 6 weken (of andere termijn)

- Aanvraag voor leerlingenvervoer in de gemeente waar die leerling verblijft
- Als het dichtstbijzijnde toegankelijke school is, dan is er recht op vervoer van de nieuwe gemeente.
- Vaak is dat niet zo, wat dan???
- Op basis van de Jeugdwet is vervoer mogelijk, daarvoor is de gemeente verantwoordelijk waar de leerling vandaan kwam o.b.v. woonplaatsbeginsel Jeugdwet.

Jeugdhulplocatie als woning

- Pleegouders, gezinshuizen of andere verblijfsplekken op basis van de Jeugdwet zijn ook een woning als de leerling er minimaal twee nachten verblijft.
- Zelfde eisen als een woning bij een ouder, dus ook qua begeleiding etc.
- Soms is het halen en brengen van de kinderen in het contract opgenomen.
- Hoe zit het met behandellocaties, zorgboerderij etc.?

Andere jeugdhulplocatie

- Als de leerling er niet verblijft is het geen woning en valt niet onder het leerlingenvervoer.
- Als de leerling uit school naar een dergelijke jeugdhulplocatie hoe moet dat dan?
 - Vervoer op basis van Jeugdwet is eventueel mogelijk
 - Of de mogelijkheid van een Tweede breng- en haaladres in het beleid opnemen.

Afronding

- Als gemeente moet je duidelijke keuzes maken wanneer je wel of niet het leerlingenvervoer inzet.
- Je kan kiezen voor een strenge aanpak of een minder strenge aanpak
- Maar het wettelijke kader en de jurisprudentie maakt helemaal vrije keuzes niet mogelijk.

Bedankt voor uw aandacht